

17 — Мајка

Ни данас јој није дан, помисли Рада док је слушала маћеху како виче на њу, псује је и проклиње црном ђаволу. Ударила ју је по глави, а онда, док је Рада била погурена, гурнула је на под. *Њој никада није дан, цркла дабојда*, помисли девојчица док је покушавала да устане, раскрвављених уста.

„Једна коза нам је остала!“, викала је маћеха. „Она не даје млеко да би га ти просипала, глупачо!“

„Случајно сам...“, поче, али је два шамара утишаше.

Маћехина уста су се грчила у покушају да још нешто кажу. Али Рада је знала да ништа неће рећи. *Она говори језиком њрућа и њесница. Шућирања и ѡажења. Зашићо је оћац није ѡвео са собом?*, помисли по хиљадити пут.

У углу собе, Радине сестре су загрљене плакале. Једној је било пет, другој три године. Рада је била најстарија са девет година. Најстарија и највише бијена. Отац их је оставио пре више од месец дана, и Рада није знала како да умири своје две сестре. Како да им каже да ће све бити добро, кад ни сама то није осетила. Уплакане девојчице најбоље би утешио отац, да је ту, да није пре месец дана пошао са људима у црним униформама. Кад год би добила батине, Рада би то више замерила њему, јер их је напустио и оставио на немилост једној обичној вештици.

Коначно је обрисала крв са уста, пришла столу и узела чашу са млеком.

„Враћај то!“, зареза маћеха. „Ти си своје попила!“

„Нисам попила, него сам...“

„Него си просула, да, а друго нећеш добити! Враћај на сто, чујеш ли ме...“ Жена закорачи, али Рада брзо врати чашу и пође ка сестрама. Клекну и загрли их. Није им рекла да ће бити боље.

Док је чекала нови ударац по леђима, чула је шкрипу старих врата при отварању. Полако је окренула главу да би видела маћеху како је дозива руком.

„Слушај ме добро“, рече жена уневши јој се у лице, „брзо се враћам. Будете ли ишле напоље да се јурцате или кријете — све три ћете добити прutom по леђима. Јеси ли ме чула?“

Рада заклима.

А онда доби шамар. „То ти је за оно што ћеш скривити док ме не буде било.“

Девојчица се држала за образ док су се велика врата затварала пред њом.

У кући је било прохладно, иако је био месец мај. Рада је загрлила сестре, желећи да их мало угреје, и певала им песме. Помислила је да би ово могао бити дан када ће викање и батинање коначно престати, дан када ће се отац вратити. А онда ће му испричати о *њој*. И *она* ће добити батине. И све ће бити у реду.

Тргла се и прекинула песму када је чула шкрипу врата. Маћеха је брзо ушла, задихана и црвена у лицу. Позвала их је да одмах дођу до ње. Није викала. Била је... чудна.

Док су се полако примицале ка њој, жена је за корак померила кревет од зида. Узела је две девојчице за руку и повела их. На месту где је до малопре био кревет, маћеха се сагнула и посегнула за нечим. Одједном, дрвени под се подигао. „Улазите!“

„Шта је то?“, хтеде Рада да зна.

„То је“, рече жена, гледајући око себе, „оно што ти је отац направио пре него што су га одвеле усташе. Улази.“ Ставила је девојчице унутра, и било је места још за Раду. Она устукну.

„Што си их ставила унутра? И... ко су усташе?“, упита гледајући у маћехине црвене и водњикасте очи.

Жена тешко прогута. „Улази, дете, и ћути. Ако ови дођу и затекну те, проћи ћеш као ја!“

Благи глас, измењено лице, рашчупана коса... Рада се питала ко је жена испред ње, која је држи за руку.

Гласови су се чули недалеко од куће.

„Ма улази, будало“, маћеха је повуче за косу и убаци у рупу. Затвори поклопац, и врати кревет на место.

У потпуном мраку, Рада је грлила сестре, припијајући им главу уз своје тело. *Какво зло нам је сада смислила, цркла дабојда?*

Изнад, врата се отворише уз шкрипу, и ведри мушки гласови испунише кућу.

„Шта се то чуло овде?“, рече дубоки глас. „А, кучко? Шта?“

„Ништа, спремам кућу. Може ми се човек вратити...“

Настаде кратак смех. „Вратити?! Е, Винко, чујеш ли српску кучку...“

Бат корака допирао је одозго, док је Рада шаком прекривала свакој сестри по ухо, и још чвршће их припила уз себе.

„Не отима се!“, зачу се нови глас, док је кревет наизменично шкрипао. „Прија јој!“ Зачу се плесак шаке по голом телу.

Док је кревет изнад њих шкрипао, девојчице су тихо седеле у мраку. Онда, шкрипа се заустави, и дубоки глас рече: „Види ово!“

Мрачну тишину прво запара неки плач, а онда и крклање. Поново се чу табанање, једнолична, злокобна песма у тишини таме.

А онда ништа.

Након вечности мрака и неизвесности, Рада се одважила на отварање поклопца. Подигла га је таман колико је могла од кревета, довољно да извуче себе и сестре.

Када су све изашле, Рада погледа у маћеху. Лежала је на стомаку, сукње забачене до главе, ногу раширених. Леђа су јој била гола, крвава на једном месту. Деветогодишња девојчица приђе и помери сукњу са потиљка, уплашена пред непомичном приликом. Да ли ће устати и опалити јој шамар?

Маћехине полуотворене очи деловале су одсутно. Од браде до голих груди тело јој је покривала крв, која је, сливајући се, обојила постељу. Хладан додир језе натера девојчицу да задрхти, док је свом снагом потискивала сузе.

Узела је ћебе са друге стране кревета. „Маро“, прошапта док ју је покривала.

Са сестрама уз себе, пошла је да тражи оца.